

11. tétel

Berekméri Evelin

2020. június 1.

Kivonat

Számítógépes tanulás – Predikciós és klasszifikációs módszerek. Felügyelt és felügyelet nélküli tanítás. A tanítóhalmaz, a validáció és a túlfittelés. K-means, Support Vector Machine, Random Forest, k-NN-módszer.

Tartalomjegyzék

1. Számítógépes tanulás

2. Felügyelt tanítás

2.1. Predikció	
2.2. Inferencia	
2.3. f becslése	
2.4. Klasszifikáció	
2.5. K-Nearest Neighbors	
2.6. Random Forest	
2.6.1. Fa alapú módszerek	
2.6.2. Bagging	
2.6.3. Random Forests	
2.7. Support Vector Machine	

3. Felügyelet nélküli tanítás

3.1. K-mean klaszterezés	
------------------------------------	--

1. Számítógépes tanulás

A gépi tanulás a mesterséges intelligencia egy ága. Olyan módszereket foglal magába, amelyek meglévő adatokból építenek matematikai modelleket ahhoz, hogy szabályszerűségeket ismerjenek fel vagy predikciókat hajtsanak végre - ismeretlen adatokra is. A gépi tanulós algoritmusokat két nagy csoportra oszthatjuk: felügyelt (supervised) és felügyelet nélküli tanításra (unsupervised learning). Felügyelt tanítás esetén a statisztikai modell "input" adatok alapján prediktál "output" adatokat. A felügyelet nélküli tanítás tárgykörébe tartozó módszerek esetén nem beszélhetünk output adatokról, ugyanis az algoritmus a rendelkezésre álló adathalmaz szerkezetéről és kapcsolatairól szolgál többletinformációval.

2. Felügyelt tanítás

A felügyelt tanítás esetén használt adathalmazban minden megfigyelés esetén az input érték(ek)hez tartozik egy output érték. Az input változókat általában X -szel jelöljük ($X = (X_1, X_2, \dots, X_p)$ p db változó esetén) és többféleképpen szoktak rá hivatkozni: (független) változók - (independent) variables -, "features", "predictors". Az output változókat - másnéven függő változókat (dependent variables) vagy válaszokat - általában Y -nal jelöljük. Azt feltételezzük, hogy az X és az Y között van valamilyen kapcsolat, amelyet a következőképpen írhatunk fel:

$$Y = f(X) + \epsilon,$$

ahol f X ismeretlen függvénye és ϵ a hiba tag, amely független X -től és az átlaga nulla. f becslése predikció vagy inferencia végrehajtásához szükséges.

A gépi tanulás és a statisztikai tanulás fogalma gyakran összemosódik az emberek fejében, viszont bizonyos források szerint a lényeges különbség a két terület között az a céljuk: a gépi tanulás helyes predikcióra fókuszál, ezzel ellentétben a statisztikai tanulás célja az X és Y közötti kapcsolat felderítése (inferencia).

2.1. Predikció

Sok esetben az X inputhalmaz könnyen elérhető, de az Y nem könnyen hozzáférhető. Ilyenkor, mivel a hibatag nullára átlagolódik, megjósolhatjuk Y -t:

$$\hat{Y} = \hat{f}(X),$$

ahol $\hat{f}$ f becslése és $\hat{Y}$ Y becsült értéke. $\hat{f}$ -et ilyenkor többnyire fekete dobozként kezeljük, mivel általában nem ismerjük annak egzakt formáját. $\hat{Y}$ pontossága két tényezőtől függ: a reducibilis és az irreducibilis hibától. Általában $\hat{f}$ nem becsli elég jól f -et, ezért ebből is származik egy hiba. Viszont ez a hiba reducibilis, mivel $\hat{f}$ pontosságát tudjuk növelni pontosabb módszerekkel. Ugyanakkor, ha teljes pontosan meg is tudnánk határozni f -et, a megbecsült válasznak $\hat{Y} = f(X)$ formája lenne és ez még így is tartalmazna hibát, mivel $Y \in f$ függvénye is, amit viszont nem lehet X -ből meghatározni. Tehát ϵ variabilitása is hatással van a predikció pontosságára. Ezt irreducibilis hibának nevezik, mivel akármennyire is pontosan becsüljük meg f -et, nem tudjuk csökkenteni az ϵ miatt megjelenő hibát. ϵ magába foglalhat meg nem mérhető tényezőket, illetve olyan meg nem mért változókat, amelyek hasznosak lehetnek Y

predikciójában. Ilyenkor Y megbecsült és valódi értéke közötti különbség négyzetének várható értéke a következőképpen áll elő:

$$E[Y - \hat{Y}]^2 = E[f(X) + \epsilon - f(\hat{X})]^2 = [f(X) + f(\hat{X})]^2 + Var(\epsilon),$$

ahol $Var(\epsilon)$ ϵ szórása. Az első tag reducibilis és a második tag az irreducibilis hibát jelöli. Az irreducibilis hiba egy felső határt jelöl ki Y becslésének pontosságára.

2.2. Inferencia

Inferencia esetén f egzakt formáját keressük, mivel a célunk nem feltétlenül az, hogy prediktáljunk vele, hanem az, hogy jobban megértsük a kapcsolatot X és Y között (Y hogyan változik X függvényében). Olyan kérdésekre keressük ilyenkor a válasz, mint például:

- mely input változók vannak ténylegesen kapcsolatban az output értékkel?
- milyen kapcsolatban állnak az input változók az output értékkel? mely változók növekedésének hatására növekszik az output, melyekre csökken?
- milyen formában írható fel a kapcsolat az input és az output között? pl. lineáris?

2.3. f becslése

Különböző lineáris és nem lineáris módszerek léteznek f megbecslésére. A rendelkezésünkre álló adathalmaznak azt a részét, amelyen betanítjuk a modellünket f megbecslésére, tanító (training) adathalmaznak nevezzük. Ha van n db megfigyelésünk és p db független változónk, ugyanakkor x_{ij} jelöli az x -edik "sorban" levő megfigyeléshez tartozó, j -edik "oszlopban" levő független változót ($i = 1, 2, \dots, n$ és $j = 1, 2, \dots, p$), illetve y_i jelöli az i -edik megfigyeléshez tartozó outputot, akkor a training adathalmazunkat a következőképpen írhatjuk fel:

$$\{(x_1, y_1), (x_2, y_2), \dots, (x_n, y_n)\},$$

ahol

$$x_i = (x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{ip})^T.$$

A cél az, hogy olyan f függvényt találjunk, ami Y -t a lehető legjobban megközelíti, azaz a reducibilis hibát a lehető legjobban csökkenti ($\hat{Y} \propto \hat{f}(X)$). Ehhez különböző paraméteres és nem paraméteres módszerek léteznek. A paraméteres módszerek esetén rögzítjük, hogy f -nek milyen formát feltételezünk (pl. lineárisan függ a független változóktól: $f(X) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_p X_p$) és valamilyen módszerrel (pl. legkisebb négyzetek módszerével) fitteljük a függvényt a megfigyelési adatokra, amivel megkapjuk a β_i együtthatókat. Ez magában hordozza annak a kockázatát, hogy f valójában nagy mértékben különbözik attól a formától, amit mi feltételeztünk. Ehhez képest a nem paraméteres módszerek esetén nem teszünk explicit feltételezéseket f formájáról, nem áll fenn a veszélye, hogy a rosszul feltételezett függvény forma miatt nem lesz elég pontos $\hat{f}$, viszont ugyanakkor sokkal több megfigyelésre van szükségünk, mint a paraméteres módszereknél. Ha a célunk az inferencia, ajánlott a kevesebb változót számításba módszereket választani, mivel ezeket könnyebb értelmezni, ezek viszont általában kevésbé flexibilisek a nem-paraméteres módszerekhez képest, amelyeket érdemes inkább akkor választani, ha prediktálni szeretnénk a modellel.

Egy további szempont szerint az adathalmazt két csoportba osztjuk aszerint, hogy kvantitatív vagy kvalitatív adatokat tartalmaznak. A kvantitatív változók numerikus értékeket vesznek fel. A kvalitatív változók K db különböző osztály (kategória) közül vesznek fel egy értéket. Abban az esetben, ha a függő változóink kvantitatívak, regressziót alkalmazunk. Kvantitatív output esetén klasszifikációt hajtunk végre. Ugyanakkor bizonyos esetekben a klasszifikációra is tekinthetünk regresszióként, ha osztály valószínűségeket prediktálunk konkrét osztály helyett.

2.4. Klasszifikáció

Klasszifikáció során tehát kvalitatív válaszokat prediktálunk, amelyek egy véges halmazból vesznek fel értékeket. Ilyen módszer például a logisztikus regresszió, a lineáris diszkriminancia-analízis, a KNN, a döntési fa, a random forest, a boosting és a support vector machine. Felmerülhet a kérdés, hogy miért nem alakítjuk át a válaszokat numerikus értéké és alkalmazunk rajtuk regressziós módszereket. Ez azért nem egy járható út, mivel azt feltételezi, hogy létezik egy bizonyos sorrend a kategóriák között. Például, ha az A, B, C kategóriákat 1, 2, 3 számoknak feleltetjük meg, akkor azt feltételezzük, hogy ugyanakkora a "távolság" A és B között, mint a B és C között. Ugyanakkor megválaszthatjuk az átalakítást másféleképpen is, pl. A=3, B=2 és C=1. Erre viszont különböző modellt kapnánk lineáris regresszióval. Ez a módszer csak akkor működik, ha a kategóriák sorba állíthatók (pl. kis, közepes, nagy) és a kategóriák közötti "különbség" azonos vagy ha csak két kategória van - bináris/kétszintű válaszok esetén a két lehetséges kódolás bármelyikére ugyanazt az eredményt kapjuk.

2.5. K-Nearest Neighbors

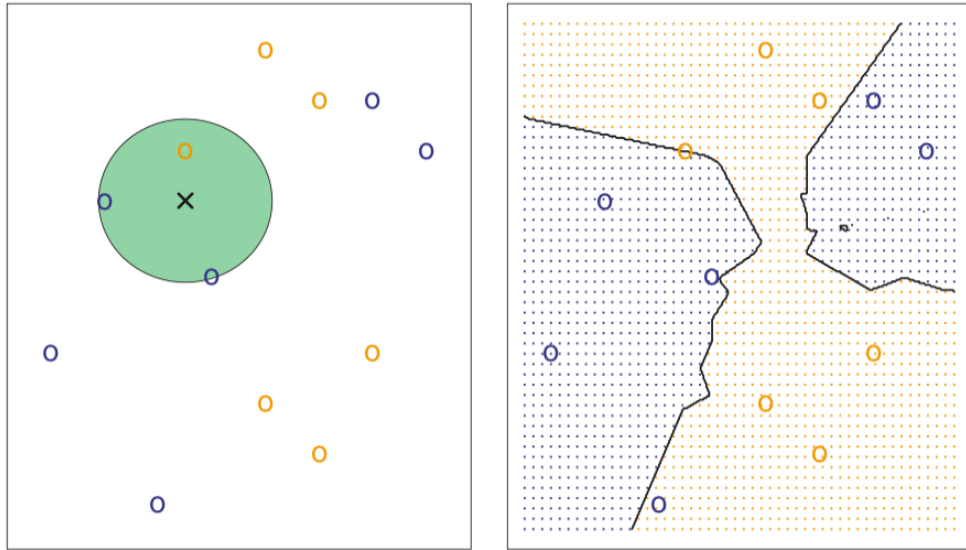
KNN klasszifikáció

A K-Nearest Neighbors (KNN) klasszifikáció egy olyan módszer, amely a megfigyelések szomszédos pontjainak outputjából jósolja meg, hogy a megfigyelések melyik kategóriába tartoznak. A KNN Y X szerinti feltételes valószínűségét becsli és osztályozza a megfigyeléseket a legmagasabb becsült valószínűség szerint:

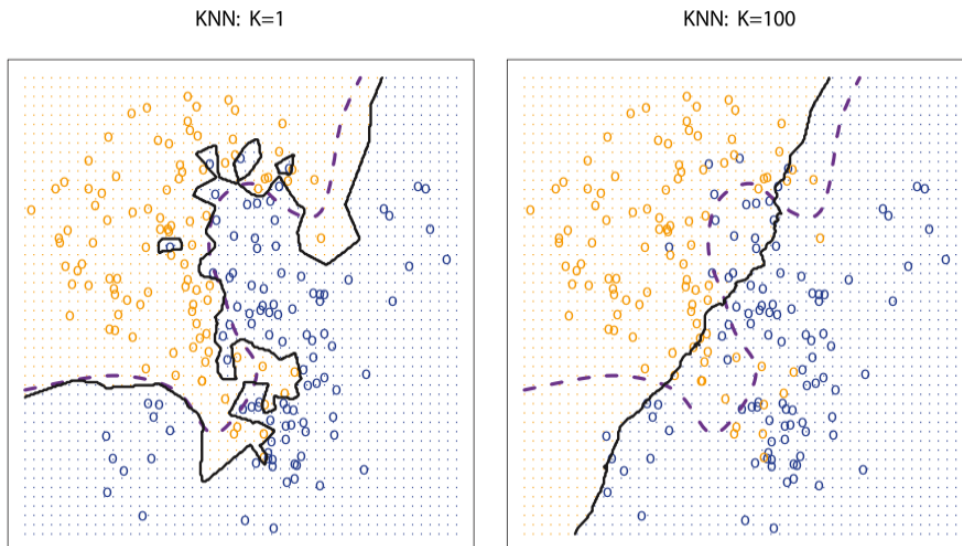
$$Pr(Y = j|X = x_0) = \frac{1}{K} \sum_{i \in N_0} I(y_i = j),$$

ahol $Pr(Y = j|X = x_0)$ jelöli annak a valószínűségét, hogy a megfigyelés a j kategóriába esik feltéve, ha a szóban forgó megfigyelés éppen x_0 , K a számításba vett szomszédok száma (egész szám), N_0 x_0 -hoz legközelebb levő K db szomszédos megfigyelés halmaza, I pedig egy indikátor változó, amelynek 1 az értéke, ha y a j kategóriába tartozik és 0 ellenkező esetben. Ezután a KNN abba a kategóriába rendeli a megfigyelést, amelynek legnagyobb a valószínűsége. A KNN működését a 1 ábra szemlélteti.

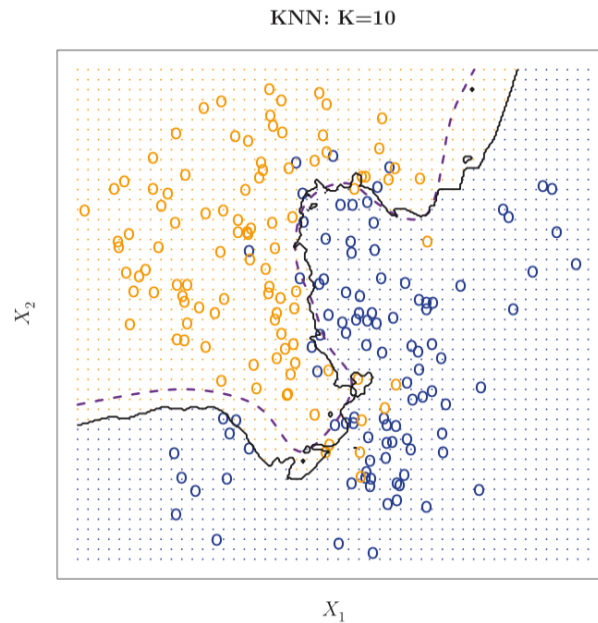
K megválasztása nagy hatással van az osztályozásra. $K=1$ esetén a döntési határ túl flexibilis és túlérzékeny a mintázatra. K növekedésével a módszer flexibilitása csökken és a lineárist egyre inkább megközelítő döntési határt produkál (2 és 3 ábra).

1. ábra. KNN megfigyelés $K = 3$ esetén. A próba megfigyelést, amelyre meg szeretnénk határozni, hogy melyik kategóriába tartozik, a fekete x jelöli (bal oldal). A tanítóhalmaz 6 db kék és 6 db narancssárga osztályhoz tartozó adatot tartalmaz. A kör a kijelölt ponthoz legközelebb eső 3 szomszédot veszi körül, két kék és egy narancssárga pontot. A leggyakrabban előforduló kategória a kijelölt pont K db szomszédja között tehát a kék, így a KNN azt prediktálja, hogy a kijelölt pont is a kék osztályhoz tartozik. A jobb oldali képen látható a döntési határ fekete vonallal, amely elhatárolja, hogy a teszt pontok mely kategóriába lesznek sorolva annak függvényében, hogy a narancssárga vagy a kék területen helyezkednek el.

2. ábra. Döntési határok összehasonlítása $K=1$ és $K=100$ esetén (fekete folytonos vonalak) az elméleti modellel (szaggatott vonal). A döntési határ az első esetben túl flexibilis, a második esetben pedig nem elég flexibilis.

3. ábra. K=10 esetén prediktált döntési határ (folytonos fekete vonal) összehasonlítása az elméleti határral (szaggatott vonal).

KNN regresszió

A KNN regresszió hasonlóan működik, mint a KNN klasszifikáció, viszont kategóriák helyett numerikus értékeket prediktál minden megfigyelés esetén:

$$\hat{f}(x_0) = \frac{1}{K} \sum_{i \in N_o} y_i.$$

A KNN módszer egy nem-paraméteres módszer, tehát semmilyen feltételezést nem teszünk a döntési határ alakjáról.

2.6. Random Forest

2.6.1. Fa alapú módszerek

A fa alapú módszerek a predictor teret felosztják kisebb részekre. Ahhoz, hogy predikciót hajtsunk végre egy megfigyelésre, általában átlagot vagy módust számolunk (az adathalmaz annak a részének az átlagát/módusát, amelyhez a megfigyelés tartozik). A fa alapú módszereket könnyen lehet értelmezni, de legtöbbször nem veszik fel a versenyt a legjobb felügyelt tanítási algoritmusokkal a predikciók pontosságának szempontjából. Vannak olyan módszerek, amelyek több fát egyesítenek a predikcióhoz, pl. bagging, random forests és boosting. A fák egyesítése növeli a predikció pontosságát a modell értelmezhetőségének kárára. A döntési fák alkalmazhatók regresszióra és klasszifikációra is.

A 4 és 5 ábrákon egy példa látható, amelyen baseball játékosok fizetése kerül megbecsülésre aszerint, hogy mekkora a régiségük ("Years") és hány találatuk volt ("Hits"). A 4 ábra szerint, az átlagfizetése azoknak, akiknek 4.5 évnél kevesebb tapasztala van, 5.11 dollár (logaritmikus skálán). Tehát, ha van egy megfigyelésünk, ami szerint egy játékosnak pl 3 év tapasztala van,

akkor az lesz a predikciónk, hogy a játékos fizetése 5.11. Akiknek 4.5 évnél több tapasztalatuk van, újabb elágazás van a találatok számának átlagánál. A fának vannak terminális nodejai (levelek) és belső nodejai. A példa szerint az éves tapasztalat a legfontosabb szempont a fizetés meghatározásában. A kevesebb tapasztalattal rendelkező játékosok kevesebbet keresnek és nem játszik nagy szerepet a fizetésükben az, hogy hány találatuk volt.

Az a cél tehát, hogy J db diszjunkt, R_J részre osszuk fel a tanítóhalmaz terét úgy, hogy az

$$RSS = \sum_{j=1}^J \sum_{i \in R_j} (y_i - \hat{y}_{R_j})^2$$

minimális legyen, ahol $\hat{y}_{R_j}$ az átlagos output a j -edik részben ("dobozban"). Minden megfigyelésre, ami a R_J részbe esik, ugyanazt prediktáljuk, ami tulajdonképpen az átlaga a R_J -ben levő tanítóadat outputjainak. Az, hogy a tanítóhalmaz minden lehetséges felosztására ellenőrizzük az RSS-t nagyon számításigényes lenne, ezért top-down, greedy megközelítést alkalmazunk, vagyis rekurzív bináris felosztást. Azért greedy (mohó), mert minden lépésnél csak arra a lépésre nézve lesz kiválasztva a legjobb szétágazás, nem a teljes fára nézve. Tehát a rekurzív bináris szétválasztásban választunk egy X_j predictort és egy s vágási pontot úgy, hogy a predictor tér $R_1(j, s) = \{X/X_j < s\}$ és $R_2(j, s) = \{X/X_j \geq s\}$ része minimalizálja RSS-t. Vagyis végigmegyünk az összes X_j és s lehetséges értékén és azt a párt válasszuk ki, amelyre

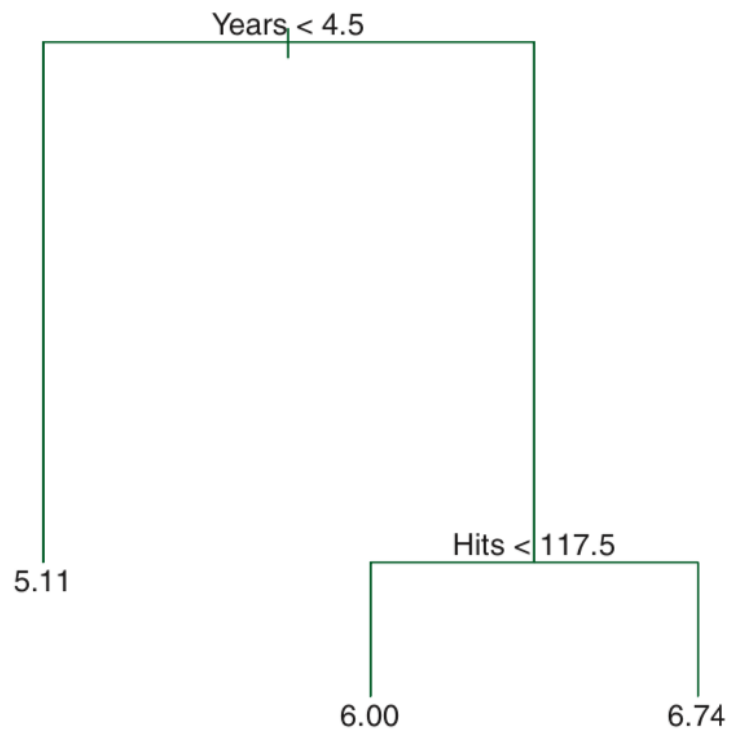
$$\sum_{j: x_i \in R_1} (y_i - \hat{y}_{R_1})^2 + \sum_{i: x_i \in R_2} (y_i - \hat{y}_{R_2})^2$$

minimális. A következő szinten, a predictor és az elágazási érték keresése esetében hasonlóképpen járunk el, csak ahelyett, hogy a teljes predictor teret választanánk ketté, a két már azonosított R_1, R_2 részt választjuk tovább szét. A folyamatot addig folytatjuk, ameddig bizonyos kritérium teljesül, pl egyik rész sem tartalmaz 5 megfigyelésnél többet.

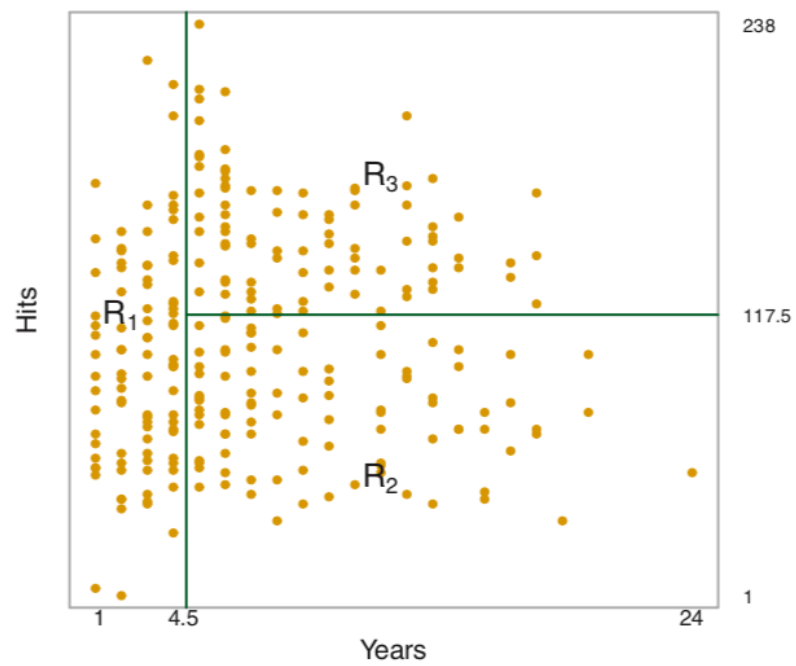
Ez a módszer jó predikciókat eredményezhet a tanítóhalmazon, viszont esélyes, hogy túltanítjuk, ha a fa túl bonyolult lesz. Egy egyszerűbb fa, kevesebb elágazódással jobban is értelmezhető. Az egyik lehetséges módszer a túlbonyolítás elkerülésére az, hogy csak addig folytatjuk az újabb elágazódások létrehozását, ameddig az RSS csökkenés egy bizonyos határérték fölött marad. Ennek az a hátránya, hogy túl rövidlátó, mivel lehet, hogy egy kis RSS csökkenés után lennének még fontos elágazódások. A másik módszer egy hosszú fa létrehozása és annak visszametszése egy alfára. Az alfa kiválasztásakor az RSS-hez hozzáadjuk a levelek számát megszorozva egy paraméterrel, és ezt az összeget minimalizáljuk. Ezzel a paraméterrel hangolható a levelek számának költsége.

A klasszifikációs fák hasonlóak a regressziós fákhoz, viszont a R_i részhez tartozó tanítóadatok átlagos outputja helyett azt prediktálja, hogy melyik a leggyakrabban előforduló osztály. Ezért nem RSS használatos a rekurzív bináris szétágazáskor, hanem olyan értékek, amelyek tartalmazzák azoknak az adatoknak az arányát egy adott R_i -ben, amelyek nem a leggyakoribb osztályhoz tartoznak (klasszifikációs hiba ráta, Gini-index, entrópia).

A fa alapú módszerek előnyei: könnyen értelmezhetőek, jobban imitálják az emberi döntéshozatalt, grafikusan könnyen ábrázolhatók, könnyen kezelik a kvalitatív prediktorokat anélkül, hogy numerikussá kellene őket változtatni. Hátrányai: alacsonyabb predikciós pontosság, robosztusság hiánya az adatok változására. Több fa egyesítésével lehet növelni a predikció pontosságát.

4. ábra. Regresszió fára példa, 2 predictor szerint.

5. ábra. Az adathalmaz felosztása a döntési fa szétágazásai szerint.

2.6.2. Bagging

A random forest értelmezéséhez érdemes megérteni a bagging lényegét előbb. Az eddig említett döntési fák nagy szórással prediktálnak. Vagyis, ha random kétfelé osztjuk a tanítóhalmazt, két meglehetősen különböző fát kapunk a két adathalmazra. A bagging, vagyis a bootstrap aggregation egy általános módszer statisztikai tanulási módszerek szórásának csökkentésére, amelyet gyakran alkalmaznak döntési fákra is. Az átlagolás egy általános módszer a szórás csökkentésére (az átlag szórásnégyzete σ^2/n , ha az egyes adatok szórása σ^2). Bagging esetén bootstrap-et használunk, azaz a tanítóhalmazból B darab bootstrappelt adathalmazt generálunk, mindegyik halmazon tanítjuk a modellünket és a végén átlagoljuk a B db predikciót:

$$\hat{f}_{bag} = \frac{1}{B} \sum_{b=1}^B \hat{f}_b^*(x).$$

Klasszifikáció esetén a leggyakrabban előforduló válasz a bagging prediktált értéke. A bagging jelentősen növeli a predikció pontosságát, viszont csökkenti a modell értelmezhetőségét.

2.6.3. Random Forests

A random forests egy javítása a bagged fának, amely dekorrelálja a fákat. Ebben az esetben is több döntési fát tanítunk be bootstrappelt tanítóhalmazon, viszont egy elágazás létrehozásánál nem az összes p db predictor, hanem csak $m \leq p$ db predictort veszünk számításba (tipikusan $m = \sqrt{p}$). Ez azért van, mert ha van egy nagyon erős predictor kevésbé erősebb predictorok között, akkor valószínű, hogy az összes fa azt fogja választani, így korreláltak lesznek a modellek. Sok korreláló adat átlagolása nem vezet akkora szóráscsökkentéshez, mint nem korreláló adatok esetén. Ha m egyenlő p -vel, akkor visszatérünk a bagginghez.

2.7. Support Vector Machine

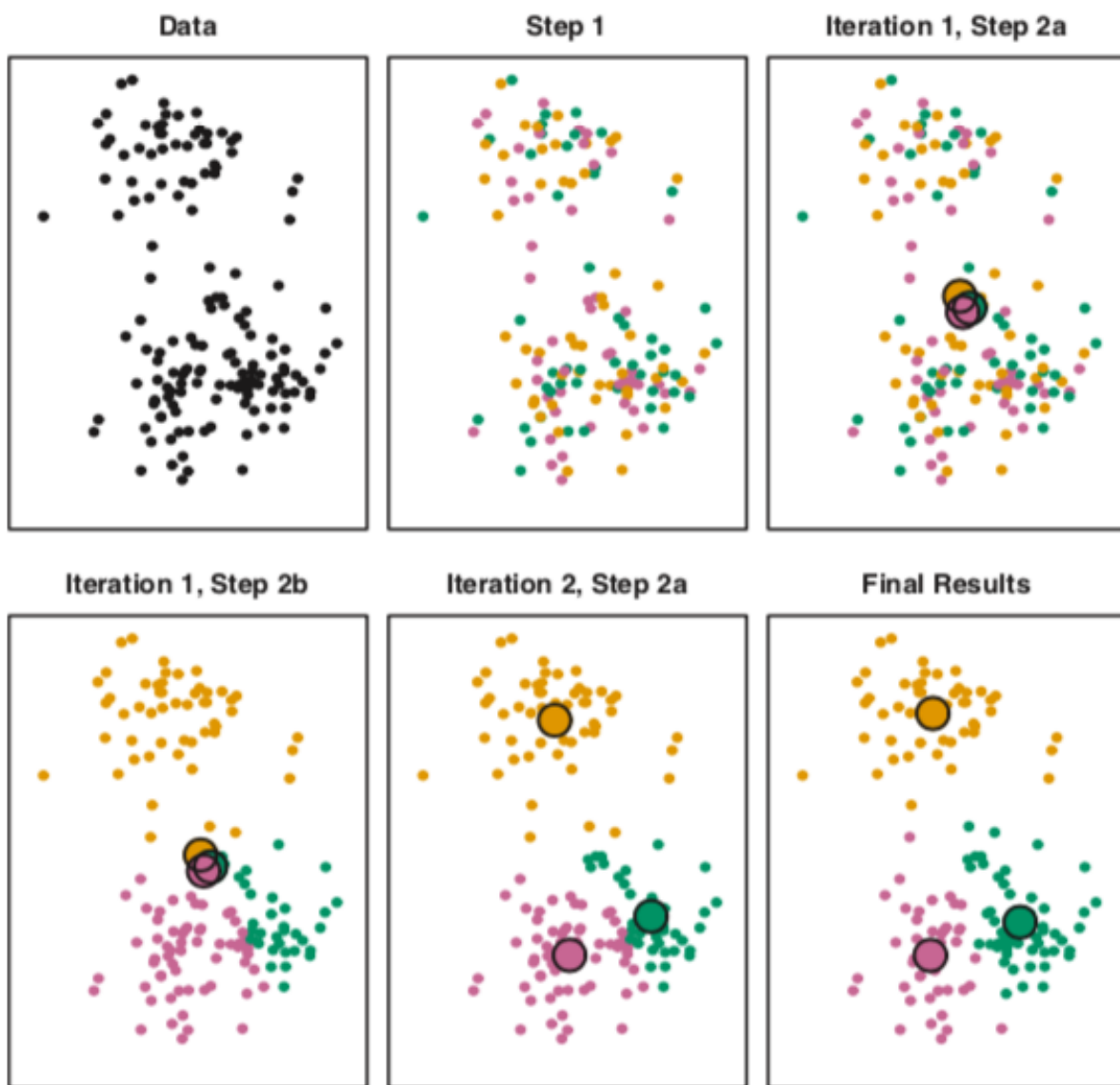
A Support Vector Machine (SVM) egy hatékony predikciós módszer, melyet főleg bináris klasszifikáció használnak. Egy lineáris függvény képezi a módszer alapját: $\mathbf{w}^T \mathbf{x} + \mathbf{b}$. Ha ez az érték pozitív a megfigyelés az egyik osztályhoz, ha negatív, a másik osztályhoz tartozik. Ez a lineáris függvény egy hipersíktól való távolság mértékével azonosítható, egy döntési határértékkel eltolva. A

$$\mathbf{w}^T \mathbf{x} + \mathbf{b} = \mathbf{b} + \alpha_i \mathbf{x}^T \mathbf{x}^{(i)}$$

egy kernel trükköt foglal magába, ami megengedi, hogy a bal oldalon levő lineáris függény a jobb oldali formába legyen írva, ahol $\mathbf{w}^T$ a hipersíkra merőleges vektor, x a minta pozíciója, $x^{(i)}$ egy tanítóadat és α egy együttható vektor. Ez az átírás megengedi, hogy az $\mathbf{x}$ -et helyettesítsük egy feature függvénnyel ($\phi(\mathbf{x})$) és a skaláris szorzatot egy $k(\mathbf{x}, \mathbf{x}^{(i)}) = \phi(\mathbf{x}) \cdot \phi(\mathbf{x}^{(i)})$ függvénnyel, amit kernelnek hívunk. Ezután a predikciókat végezhetjük az

$$f(x) = b + \sum_i \alpha_i k(\mathbf{x}, \mathbf{x}^{(i)}),$$

ami nem lineáris $\mathbf{x}$ -ben, de a kapcsolat $\phi(\mathbf{x})$ és $f(\mathbf{x})$ között, illetve α és $f(\mathbf{x})$ között lineáris. A kernel alapú módszer ekvivalens azzal, mintha feldolgozás előtt alkalmaznánk az input adatokra egy $\phi(\mathbf{x})$ függvényt, majd egy lineáris modellt tanítanánk be a transzformált térben. Ennek a módszernek az előnyei, hogy betaníthatók olyan adatokra, amelyek nem lineárisak $\mathbf{x}$ függvényében, konvex optimalizáló technikákat használva és mert a kernel függvény hatékonyabb, mint két $\phi(\mathbf{x})$ vektor szorzatát kiszámolni.

6. ábra.

3. Felügyelet nélküli tanítás

A felügyelet nélküli tanítás során nem állnak rendelkezésre output adatok, amivel "felügyelnénk", ellenőrizhetnénk a tanulás minőségét, hanem az adathalmazunk belső szerkezetéről, kapcsolatairól tudhatunk meg többet. Ilyen algoritmus például a klaszterezés, amely különböző osztályokba sorolja az adatoka.

3.1. K-mean klaszterezés

K-means klaszterezés alkalmazásakor először meg kell adnunk K értékét, azaz hogy hány osztályba szeretnénk sorolni az adatokat. Az algoritmus minden adatot pontosan egy klaszterbe tesz. A klaszterek nem fednek át, tehát particionálják az adathalmazt. Az számít jó klaszterezésnek, amelynek a teljes "within-cluster variation" értéke alacsony ($W(C_k)$):

$$\min \{ \sum_k W(C_k) \}$$

minden C_k -ra, amelyek a különböző klasztereket jelölik. A legáltalánosabb módszer $W(C_k)$ választására a négyzetes euklidészi távolság:

$$W(C_k) = \frac{1}{|C_k|} \sum_{i,p \in C_k} \sum_{j=1}^p (x_{ij} - x_{pj})^2,$$

ahol $|C_k|$ a megfigyelések számát jelöli egy bizonyos klaszterben. A K-mean klaszterezés algoritmus lépései:

1. Először minden megfigyeléshez rendelünk egy számot 1-től K-ig, azaz besoroljuk valamilyik osztályba. Ez az inicális klaszterezés.
2. Iteráljuk addig, ameddig a klaszterezés nem változik többet: minden K klaszterhez számoljuk ki a klaszter centroidját. A centroid egy p hosszú vektor, amely tartalmazza a p darab feature átlagát az adott klaszterben. Majd rendeljük hozzá minden megfigyelést ahhoz a klaszterhez, amelynek a centroidja a legközelebb van (a távolságot euklidészi távolsággal számoljuk ki).

Az algoritmus lépéseit a 6 ábra ábrázolja. Az algoritmus lépéseit a 6 ábra ábrázolja. A kidolgozás többnyire a [1] könyv szerint készült.

Hivatkozások

- [1] Gareth James, Daniela Witten, Trevor Hastie, Robert Tibshirani, An Introduction to Statistical Learning with Applications in R, Springer, 2017